

Littafin Daniyel - Lamba Arba'in da Bakwai

Bayyana Koyarwar Rudi: Nazari Mai Tsanani kan Daniyel 8 da Kalubalen da ake yi wa Tauhidin Adventist

Jeff Pippenger

2024-01-11

Sa'ad da aka wakiltar karamin kahon Roma a ayoyi tara zuwa goma sha biyu na Daniel sura ta takwas, alama ce gurbatacciya, domin alama ce ta sauya tufafin jinsi, mai sanya tufafin jinsi na kishiya yana jujjuyawa tsakanin namiji da mace. Wannan ya yi daidai da fahimtar Millerite cewa an wakiltar Roma da mata kai biyu, mataki na farko shi ne mulkin siyasar Roma, na biyu kuma shi ne mulkin ikkilisiyar Roma; amma a cikin wannan jujjuyawar jinsi da ke cikin ayoyin, karamin kahon ya fita daga jerin tarihi da na annabci (gurbatacce). Duk da haka, kowace daga cikin ayoyi huɗuɗuɗu tana wakiltar tarihi da ke da alaƙa kai tsaye da ko dai mulkin siyasar Roma ko kuma mulkin ikkilisiyar Roma. Roma arna ta tsananta wa dukan waɗanda suka yi tsayayya da ikon daularta, amma tsanantawar Roma ta papanci (ta mace) a aya ta goma, an nufa ta ne musamman ga sama.

A fahimtar Milleriyawa cewa Roma ita ce mulki na huɗu kuma na karshe, sauyawa daga jiha zuwa coci sannan daga coci zuwa jiha kuma zuwa coci kuma ba zai zama abin damuwa ba. Sun ga gaurayawar karfe da yumbu a kafafun da ke cikin Daniyel sura ta biyu, kuma kawai suka fahimce shi a matsayin mata kai biyu na Roma, ba tare da wata damuwa ta fayyace takamaiman jerin tarihi na mulki na huɗu da na biyar ba. Haka kuma suka fahimci sura ta bakwai, inda kahon nan da ya faɗi manyan maganganu gāba da Maɗaukaki, ya tumɓuke kahoni uku daga cikin asalin kahoni goma na dabbar Roma. Ko da Miller ya gane sauyawar jinsin nahawu daga aya ta tara zuwa ta goma sha biyu, da wannan ba zai zama mai muhimmanci ga fahimtarsa cewa mulki na huɗu shi ne Roma ba. A fahimtar Milleriyawa, mulki na huɗu ya kare a 1798, kuma abin annabci na gaba shi ne Zuwan Almasihu na Biyu.

Kahon mace yana nuna matar da take aikata zina ta ruhaniya tare da kahon namiji, kuma an wakiltar ta a ayoyi na goma da na goma sha biyu.

Sai ya karu kwarai, har ya kai ga rundunar sammai; sai ya jefar da waɗansu daga cikin rundunar da kuma taurari kasa, ya tattake su. Daniyel 8:10.

Tsanantawar ikon papanci an karkata ne ga Kiristanci (rundunar sama), kuma a aya ta goma sha biyu, Roma ta papanci (ta mace), ta karɓi ikon aiwatar da aikinta na kisa ta wurin laifin yin fasikanci tare da sarakunan Turai.

Kuma aka ba shi runduna ta yi gaba da hadayar kullum saboda laifi, sai ta jefa gaskiya kasa; kuma ta aikata, ta kuma sami nasara. Daniyel 8:12.

“Runduna” a cikin ayar tana wakiltar ikon soja da aka ba fafaroma “a kan na kullum.” Kalmar “a kan” na nufin “daga.” Daga sarakunan arna na Turai (Roma ta arna), waɗanda “na kullum” ke

wakilta, aka ba fafaroma taimakon soja (runduna) “saboda laifi.” Haduwar coci da kasa, inda coci take iko da wannan dangantaka, shi ne “laifin.” Ruwan inabin wannan laifi shi ne jinin Kiristoci. Da zarar fafaroma ta mallaki rundunonin Roma ta arna, Roma ta fafaroma (“ita”) “ta jefa gaskiya kasa; kuma ta aikata, ta kuma yi nasara.”

A cikin Daniyel sura ta goma sha daya, aya ta talatin da daya, an kuma wakilta ba da rundunoni ga Roma ta Paparoma:

Kuma rundunoni za su tsaya a gefensa, za su kuma kazantar da haikalin karfi, su kawar da hadaya ta kullum, kuma za su kafa abin kyama mai haddasa kufaita. Daniyel 11:31.

Ayoyin suna bayyana canjin tarihi daga Roma ta arna zuwa Roma ta paparoma. A cikin ayar, “hannuwa” su ne sarakunan Turai waɗanda suka fara tashi tsaye domin kare papacy tun daga Clovis, sarkin Franks (Faransa), a shekara ta 496. “Hannuwan” kuma sun kazantar da “wuri mai tsarki na karfi” (birnin Roma), ta wurin yaƙe-yaƙe marasa yankewa daga karni na huɗu zuwa shekara ta 538. “Hannuwan” kuma sun kawar da juriya ta arna ga tasowar papacy, kuma zuwa shekara ta 508, an gama da juriya ta arna.

Kalmar da aka fassara da “kawar da,” ita ce kalmar Ibrananci “sur” kuma tana nufin “cirewa”. “Hannaye” suka dōra “abin kyama mai jawo kufai” (papacy), a kan kursiyin duniya a shekara ta 538. Sa’ad da Daniyel sura ta takwas, aya ta goma sha biyu, ta bayyana cewa an ba “runduna” ga karamin karon mace, tana dacewa da shaidar aya ta talatin da daya ta sura ta goma sha daya. Littafin Ru’ya ta Yohanna ma yana ba da shaida ga wannan gaskiyar a sura ta goma sha uku.

Dabbar da na gani kuwa ta yi kama da damisa, kafafunta kuma kamar kafafun beyar, bakinta kuma kamar bakin zaki ne; macijin nan kuwa ya ba ta ikonsa, da kursiyinsa, da babban iko. Ru’ya ta Yohanna 13:2.

’Yar’uwa White ta bayyana kai tsaye cewa dabbar da ke aya ta biyu ita ce papacy, kuma macijin da ke cikin ayar kuwa Roma ta arna ce. Roma ta arna ta ba papacy abubuwa uku; “karfinsa, da kursiyinsa, da kuma babban iko.”

An ba wa ikon soja ta wajen Roma arna, tun daga Clovis a shekara ta 496. “Kujerar” mulkin da za a yi mulki daga gare ta kuma, an ba ta ga papacy a shekara ta 330, sa’ad da sarki Constantine ya mai da babban birninsa zuwa Constantinople, ya bar tsohon babban birninsa na Roma a karkashin ikon cocin papal. A shekara ta 533, sarki Justinian ya ayyana cewa shugaban Kirista na Roma shi ne shugaban coci kuma mai gyaran ’yan bidi’a, yana miƙa “babban ikonsa” ga shugaban Kirista na Roma. Aya ta goma sha biyu ta Daniyel sura ta takwas ta bayyana lokacin da aka ba da “runduna,” kuma an tabbatar da wannan gaskiyar annabci ta bakin shaidu da yawa. Daga wannan lokaci zuwa gaba (farawa a shekara ta 496), papacy ta “bunkasa.”

Za ta ci gaba da “aiki” kuma ta “wadata” har zuwa karshen fushin da aka yi wa mulkin arewacin Isra’ila, wanda ya kare a shekara ta 1798, sa’an nan kuma papanci ya sami raunin da zai kai ga mutuwa.

Sarkin kuwa zai yi bisa ga nufinsa; zai daukaka kansa, ya mai da kansa babba fiye da kowane allah, kuma zai fadi manyan maganganu masu banmamaki gaba da Allahn alloli, kuma zai yi nasara har sai fushin ya cika; gama abin da aka kaddara za a aikata. Daniyel 11:36.

Aya ta tara ta sura ta takwas tana bayyana Romawa namiji (Roma ta arna), kuma tana wakiltar tsarin cin nasara mai mataakai uku da Roma ta arna ta aiwatar, wanda kuma ya zama alama ta yankuna uku na kasa da za a ci da yaƙi domin a kafa Roma ta Paparoma a kan kursiyin duniya, kamar yadda kahoni uku da aka tumbuke a sura ta bakwai suka wakilta. Wadannan nasarori biyu masu mataakai uku na Roma ta arna da ta Paparoma sun wakilci cikas uku na kasa na Roma ta zamani, a ayoyi na arba'in zuwa arba'in da uku na Daniyel goma sha daya. Sa'an nan kuma a sura ta takwas, aya ta goma sha daya, an sake wakiltar karamin kaho namiji (Roma ta arna). A cikin ayar, tsarkakakkiyar hikimar tantancewa tana da karfi kwari, har maza masu ba'a da suke mulkin Urushalima suka tilastu su gabatar da karya-karyan tauhidi da dama domin su gina tushensu na jabun kwaikwayo.

Hakika, ya daukaka kansa har ya kai ga shugaban rundunar, kuma ta wurinsa aka kawar da hadaya ta kullum, aka kuma rurrushe wurin tsattsarkan haikalinsa. Daniyel 8:11.

Yayin da muke fara magana game da tsabar kuɗi da kayan ado na jabu da aka shigar cikin Adventism tun daga 1863, ya kamata a lura cewa akwai manyan fannonin da ake tsammanin kwarewar tauhidi guda biyu wadanda Adventism ke takama da su, a matsayin tushensu na tsayawa kan koyarwar Furotesta mai ridda da kuma Katolika. Ikarin da malaman tauhidi na zamani na Adventism suke yi shi ne cewa su ko dai kwarru ne a tarihin Littafi Mai Tsarki, ko kuwa kwarru ne a harsunan Littafi Mai Tsarki. Yadda suke amfani da ayar, yana bayyana cewa kalmar annabi ta zama tamkar littafi hatimce a gare su, kuma yana kuma bayyana cewa ikarinsu na kasancewa kwarru a harsunan Littafi Mai Tsarki ba kome ba ne face bayyanar Farisiyanci ta zamani.

Na farko akwai watsi da sauyawar jinsin nahawu game da karamin kaho a aya ta tara zuwa ta goma sha biyu. Da a ce lalle su kwarru ne a harshen Ibraniyanci, da ba za su yi musun gaskiyar cewa Daniyel ya yi amfani da sauyawar jinsin nahawu da gangan a cikin wadannan ayoyi ba, ko kuma su raunana ta. An wakilci karamin kahon a jinsin nahawu biyu, kuma wadannan jinsunan suna ta sauyawa baya da gaba a cikin ayoyin. Masanan tauhidi suna kofarin rufe wannan gaskiyar da shara da tsabar kuɗin jabu, domin a fili take nuna cewa aya ta goma sha daya tana nuni ne ga Roma arna, ba Roma ta papacy ba. Tabbas suna nacewa cewa karamin kahon da ke aya ta goma sha daya shi ne shugaban cocin Roma, alhali kuwa ainihin Roma arna ce.

Da zarar an amince cewa biyu daga cikin ayoyin huɗu na karamin kaho na namiji ne, biyu kuma na mace ne, sai ya zama mai sauƙi a haɗa gaskiyar Littafi Mai Tsarki cewa mace a annabcin Littafi Mai Tsarki tana wakiltar ikilisiya, namiji kuma yana wakiltar daula. Sanin wannan yana ba dukan masu son gani damar gane cewa karamin kahon da ke aya ta goma sha daya namiji ne, wato Roma ta namiji (Roma arna), ba Roma ta mace ba (Roma ta Paparoma).

Saboda haka, an fahimci ayar tana koyarwa cewa Roma ta arna (shi) ta daukaka kanta har zuwa ga shugaban rundunar, kamar yadda Roma ta arna ta yi sa'ad da ta sa shugaban rundunar a kan

gicciyen Kalbari. Ba kawai Roma ta arna ce ta daukaka kanta gāba da Almasihu a kan gicciye ba, ayar ta ci gaba da cewa ta wurinsa (Roma ta arna) “an dauke hadaya ta yau da kullum.”

A cikin littafin Daniyel akwai kalmomin Ibrananci guda biyu waɗanda duka ake fassara su da “kawar.” Kalmomin su ne “sur” da “rum”. Ana amfani da waɗannan kalmomi biyu a hidimar Wuri Mai Tsarki. Sur na nufin kawarwa ko cirewa, kuma sa’ad da aka cire toka daga bagaden da yake cikin Wuri Mai Tsarki, kalmar da aka yi amfani da ita don bayyana cire tok ar ita ce “sur”. Kalmar “rum” na nufin dagawa da daukakawa, kuma sa’ad da firist a cikin Wuri Mai Tsarki zai daga hadaya ta kadawa, sai ya “rum” (daga) hadayar. A aya ta goma sha daya, Roma arna (“the daily”) za ta “rum” (kawar) da arna ta wajen dagawa da daukaka addinin arna.

Roma ta arna za ta daukaka kuma ta yabe addinin arna. Masanan tauhidi na Adventist waɗanda ke da’awar kwarewa a harsunan Littafi Mai Tsarki suna zaɓar su fassara kowace fitowar kalmar “take away” a cikin littafin Daniyel da “remove”. Sun kasa amincewa da rubutu na musamman kuma daidai na Daniyel, sabili da haka suna dora kansu a sama da annabi Daniyel.

Masana tauhidi waɗanda suke da’awar sun fahimci harsunan Littafi Mai Tsarki suna gabatar da hujjoji domin su ba da dalilin da ya sa Daniyel ya nufa ya fadi abu daya, alhali kuwa ya yi amfani da kalmomi biyu dabam. Suna gabatar da dogayen bincike masu gajiyarwa a kan kalmomi domin su kare da’awarsu ta karya. Masana tauhidi waɗanda suke da’awar sun fahimci tarihin Littafi Mai Tsarki suna jayayya cewa wannan amfani na karya ya ginu ne a kan gane cewa, a lokuta dabam-dabam na tarihi, kalma daya na iya nufin wani abu dabam; sabili da haka, sa’ad da Daniyel ya yi amfani da kalmomi biyu dabam, kwararren masani a tarihi kadai zai iya tantance abin da Daniyel ya nufa a zahiri. Yana da muhimmanci a gano waɗannan hanyoyi biyu na karya, domin masana tauhidi waɗanda suke neman buya daga tsarin “line upon line” sukan yi amfani da su sau da yawa.

I, ya daukaka kansa har ma zuwa ga shugaban runduna, kuma ta wurinsa aka kawar da hadaya ta kullum, aka kuma rushe wurin tsattsarkan Wurinsa. Daniyel 8:11.

Kalmar da aka fassara da “an kawar” a cikin ayar na nufin “dagawa da daukaka”. Ba ta nufin cirewa ba. Wannan gaskiya tana haifar da ruɗani da sabani ga malaman tauhidi na Adventist, domin tushen hujjojinsu ba ya jurewa karkashin gwaji mai sauƙi na ayar, sa’ad da aka aiwatar da ainihin ma’anar kalmar da Daniyel ya yi amfani da ita a kan ayar. Suna jayayya cewa karamin karon da ke cikin ayar shi ne Roma ta Paparoma, sabili da haka ayar za ta karanta cewa “ta wurinsa” (Roma ta Paparoma) “an daga, an kuma daukaka, na yau da kullum.”

Hakika ba su da wata matsala wajen haɗa karin kalmar nan da Sister White ta faɗa kai tsaye cewa hikimar mutum ce ta kara ta, kuma ba ta shafi nassin ba.

“Sai na ga game da ‘na kullum’ (Daniel 8:12) cewa an kara kalmar ‘hadaya’ ne ta wurin hikimar mutum, kuma ba ta cikin rubutun ba, kuma Ubangiji ya ba da sahihin fahimtarta ga waɗanda suka ba da kiran sa’ar shari’a.” Early Writings, 74.

Suna bayyana “na kullum” a matsayin hidimar Almasihu a cikin Wuri Mai Tsarki, saboda haka “hadaya ta kullum” tana tabbatar da ra’ayin cewa “na kullum” aikin hadayar Almasihu ne a cikin

Wuri Mai Tsarki na sama. Amma wahayi ya nuna cewa kalmar “hadaya” “ba ta cikin rubutun.”

Sa’ad da mashaya na Ifraimu suka bayyana “na yau da kullum” a matsayin aikin Wuri Mai Tsarki na Almasihu, sai ayar ta karanta haka, “ta wurinsa” (Roma ta papacy) “an kawar da na yau da kullum,” ko kuma ta karanta, “ta ikon papacy, an kawar da hidimar Wuri Mai Tsarki ta Almasihu.” Lalle ne suna koyar da wannan karya. Suna nacewa cewa ta cikin duhun mulkin papacy aka cire ainihin fahimtar hidimar Wuri Mai Tsarki ta Almasihu daga tunanin mutane.

Duk da haka kalmar da aka fassara da “take away” ba ta nufin cirewa ba; tana nufin dagawa sama da daukaka. Idan waɗanda suke iƙirarin ƙwararru ne a harsunan Littafi Mai Tsarki za su yi amfani da ma’anar kalmar Ibrananci “rum” daidai ga wannan nassi, dole ne fassararsu ta ce, “ta wurin ikon papanci, hidimar Almasihu a Wurinsa Mai Tsarki aka daga sama aka kuma daukaka.” Yaushe ne papanci ya taɓa daga sama ya kuma daukaka Almasihu?

Suna neman dora ma’anar kalmar Ibraniyanci “sur” a kan kalmar Ibraniyanci “rum.” Daniyel ya yi amfani da kalmar “sur,” wadda take nufin cirewa, dangane da “na kullum” a cikin wasu ayoyi biyu, amma a aya ta goma sha ɗaya, Daniyel ya zaɓi kalmar “rum” mai nufin dagawa sama da daukaka. Ba wai kawai wannan tatsuniyar ƙagaggun labarai game da wannan aya wauta ce saboda karkatar da ma’anar kalmar da aka fassara da “dauke,” ba, amma kuma ba a taɓa kasancewa da wani lokaci da hidimar Almasihu a Wuri Mai Tsarki ta kasance an cire ta daga mutane ta kowace hanya ba.

Amma wannan mutum, domin yana dawwama har abada, yana da firistanci marar canjawa. Saboda haka kuma yana iya ceton waɗanda suke zuwa ga Allah ta wurinsa har zuwa matuka, ganin cewa kullum yana raye domin ya yi musu ceto. Ibraniyawa 7:24, 25.

Yin iƙirari, kamar yadda malaman tauhidi na Adventist suke yi, a ƙoƙarin su na ƙarfafa gurbatacciyar fassarar da suke yi wa ayar, cewa akwai wani zamani da papanci ya aiwatar da wani irin iko don kawar da roƙon ceton Kristi a cikin Wurinsa Mai Tsarki, abu ne marar ma’ana!

Amma masu ilimin tauhidi ba sa koyar da cewa ayar tana nuna cewa papacy ta daukaka ta kuma ta girmama hidimar Wuri Mai Tsarki ta Almasihu. Suna kauce wa ma’anar kalmomin Daniyel, da kuma shawarar Ellen White wadda aka yi mata wahayi, domin su koyar da abin da suka zaɓa su koyar duk da shaidar kalmomin Daniyel.

Hakika, ya daukaka kansa har ma zuwa ga shugaban rundunar, kuma ta wurinsa aka kawar da hadaya ta kullum, aka kuma rushe wurin tsattsarkan haikalinsa. Daniyel 8:11.

Masana tauhidi suna koyar da cewa ayar tana nufin, “ta wurin ikon paparoma, an kawar da hidimar Almasihu a Wuri Mai Tsarki,” kuma wannan kawar da hidimar Almasihu a Wuri Mai Tsarki daga tunanin mutane yana samun goyon baya daga gaskiyar cewa tare da wannan kawarwar, an “rugurguje wurin Wuri Mai Tsarkinsa” na Almasihu. Babu ko aya guda a cikin Maganar Allah da ta nuna cewa Wuri Mai Tsarki na sama, inda Almasihu yake yin ceto a madadinmu, an taɓa rugurgujewa. Haka kuma, babu wani nassi na Littafi Mai Tsarki da ya nuna cewa sama kanta, wadda ita ce “wurin Wuri Mai Tsarkinsa”, an taɓa rugurgujewa. Har yanzu kuma, masana tauhidi suna dora kansu sama da annabi Daniyel, domin suna nacewa cewa “wurin Wuri Mai Tsarkinsa” a cikin ayar yana nufin Wuri Mai Tsarki na Allah, duk da cewa Daniyel yana koyar da akasin

wannan ra'ayi kai tsaye.

Masu iklarar kwarewa a harshen Ibraniyanci suna nacewa cewa, a cikin ayar, kalmar Ibraniyanci “rum” dole ne a fahimce ta da ma'anar kalmar Ibraniyanci “sur.” Haka kuma suna nacewa cewa kalmar Ibraniyanci “miqdash” dole ne a fahimce ta a matsayin kalmar Ibraniyanci “qodesh.” “Miqdash” da “qodash” dukansu ana fassara su ne a saukaƙe da “wuri mai tsarki” a cikin littafin Daniyel, duk da haka suna da ma'anoni dabam. “Miqdash” tana wakiltar kowane wuri mai tsarki, ko dai haikalin Allah ne ko kuma wurin tsarki na arna. Ita ce kalma ta gama-gari domin wuri mai tsarki, amma “qodesh” a cikin Littafi Mai Tsarki ana amfani da ita ne kawai domin wakiltar wurin tsarki na Allah.

Daniyel ya san bambanci tsakanin haikalin arna da Haikalin Allah. Da a ce Daniyel zai bayyana haikalin arna, da ya yi amfani da kalmar “miqdash.” Abin mamaki ne a gare ni cewa waƙanda ake ɗauka kwararru ne a harshen Ibrananci ba su taɓa yin bayani kan gaskiyar cewa, a cikin ayoyi huɗu a jere, Daniyel ya yi amfani da kalmomin biyu sau uku ba. Yadda Daniyel ya yi amfani da waɗannan kalmomin Ibrananci biyu, waɗanda duka ake fassara su da “haikali,” shi ne ke fayyace ma'anar da Daniyel ya nufa a fahimta.

I, ya ɗaukaka kansa har ma zuwa ga shugaban runduna, kuma ta wurinsa aka kawar da hadayar yau da kullum, aka kuma rushe wurin tsattsarkan wurinsa. Aka kuma ba shi runduna gāba da hadayar yau da kullum saboda zunubi, kuma ta jefa gaskiya ƙasa; ta aikata, ta kuma yi nasara. Sa'an nan na ji wani mai tsarki yana magana, wani mai tsarki kuma ya ce wa wancan mai tsarkin da yake magana, Har yausha ne wannan wahayi zai kasance game da hadayar yau da kullum, da laifin lalacewa, har a ba da tsattsarkan wuri da rundunar a tattake su a ƙarƙashin ƙafa? Sai ya ce mini, Har zuwa kwana dubu biyu da ɗari uku; sa'an nan za a tsarkake tsattsarkan wurin. Daniyel 8:11–14.

A cikin ainihin wannan nassi da ya ƙunshi tushen Adventism, Daniyel ya yi amfani da kalmomin Ibrananci biyu dabam-dabam waɗanda duka ake fassara su da “wuri mai tsarki.” A ayoyi na goma sha uku da goma sha huɗu Daniyel ya zaɓi ya yi amfani da kalmar Ibrananci ta “wuri mai tsarki” wadda a rubuce-rubucen Littafi Mai Tsarki ake amfani da ita ne kawai don nuna wuri mai tsarki na Allah; amma a aya ta goma sha ɗaya, Daniyel ya yi amfani da kalmar Ibrananci ta gama-gari ko ta bai ɗaya wadda za ta iya nufin wuri mai tsarki na Allah, ko kuma za ta iya nufin wuri mai tsarki na arna.

Da a ce Daniyel ya so ya bayyana “wuri mai tsarki” da ke aya ta goma sha ɗaya a matsayin wuri mai tsarki na Allah, da ya yi amfani da wannan kalmar Ibrananci ɗaya da ya yi amfani da ita sau biyu a cikin ayoyi uku na gaba. A fili ƙwarai yake cewa Daniyel yana bambanta tsakanin wani wuri mai tsarki na arna a aya ta goma sha ɗaya, da kuma wurin Allah mai tsarki a ayoyi na goma sha uku da goma sha huɗu! Amma mashayan Ifraimu suna jayayya cewa “wurin wurinsa mai tsarki” wanda aka “ruguzar,” a aya ta goma sha ɗaya, shi ne wurin Allah mai tsarki, ko da yake suna kauce wa kalmar “wuri.”

Suna koyar da cewa papanci ya kawar da hidimar ceton roko ta Almasihu, kuma ya jefa ƙasa gaskiyar Wuri Mai Tsarki na sama. Amma Daniyel ya bayyana sarai cewa “wurin tsarki” da ake

nufi a aya ta goma sha ɗaya ba Wuri Mai Tsarki na Allah ba ne, sai dai wurin tsarki na arna. Haka kuma Daniyel ya bayyana a sarari cewa ba “wurin tsarkin” ba ne aka jefa kasa, sai dai “wurin” wurinsa mai tsarki.

Da suka ƙi yarda da sauyawar jinsin magana mai ma’ana da gangan a cikin ayoyi na tara zuwa goma sha biyu, masu ilimin tauhidi na zamani suka rungumi ma’anar “na kullum” wadda ta samo asali a cikin Furotestantancin ridda, suka kuma fara gina tubali a kan yashin zato na mutum, al’ada da dabi’a. Da suka isa aya ta goma sha ɗaya, har ma suna ƙin karɓar shawarwarin hurarre na Sister White da ta bayyana cewa fahimtar da Miller ya yi game da “na kullum” a matsayin arna daidai ce, sannan suka fara amfani da dabarar karkatar da hankali da zato domin kare ƙaunarsu ga tauhidin Katolika da na Furotesta.

Suna mai da Roma ta arna zuwa Roma ta Paparoma a cikin ayar, kuma suna tilasta ma’anar “cire” a kan kalmar da take nufin “ɗaukaka da ɗaga sama”. Suna fassara alamar Shaidan ta “na kullum” a matsayin alama ta Allah, sa’an nan kuma su nace cewa haikalin arna haikalin Allah ne, alhali suna kauce wa nuni kai tsaye ga “wurin” Wuri Mai Tsarki. Kuma “marasa ilimi” (kamar yadda Ishaya ya bayyana su), waɗanda ba za su fahimta ba sai idan “masu ilimi” sun gaya musu cewa haka yake, suna karɓar kwanon tatsuniyoyi zuwa ga hallakarsu da kansu.

Za mu ci gaba da nazarin ƙaruwa ta ilimin da aka wakilta a matsayin jauhari a mafarkin Miller a talifi na gaba.

“Manzo Bulus ya yi mana gargadi cewa, ‘waɗansu kuwa za su kauce daga bangaskiya, suna mai da hankali ga ruhohi masu ruɗu, da koyarwar aljannu.’ Wannan shi ne abin da za mu iya sa ran gani. Mafifitan gwaje-gwajenmu za su zo ne saboda irin waɗannan mutanen da a ɗa suka taɓa goyon bayan gaskiya, amma suka juya daga gare ta zuwa ga duniya, suna kuma tattake ta a ƙarƙashin kafafunsu cikin ƙiyayya da ba’a. Allah yana da aikin da bayinsa masu aminci za su yi. Dole ne a fuskanci hare-haren maƙiyi da gaskiyar kalmarsa. Dole ne a tona ƙarya a fili, dole ne a bayyana ainihin halinta, hasken dokar Jehobah kuma dole ne ya haskaka cikin duhun dabi’a na duniya. Dole ne mu gabatar da buƙatun kalmarsa. Ba za a ɗauke mu marasa laifi ba idan muka yi sakaci da wannan aikin mai tsanani. Amma yayin da muke tsayawa wajen ƙare gaskiya, kada mu tsaya wajen ƙare kanmu, mu kuma tayar da ƙura ƙwarai domin an kira mu mu ɗauki zargi da batanci. Kada mu tausaya wa kanmu, sai dai mu yi kishi ƙwarai domin dokar Maɗaukaki.”

“Manzon ya ce, ‘Lokaci zai zo da ba za su jure wa sahihiyar koyarwa ba; amma bisa ga sha’awoyinsu ne za su tara wa kansu malamai, domin kunnuwansu suna ƙaikayi; kuma za su juya kunnuwansu daga gaskiya, a kuma karkatar da su zuwa tatsuniyoyi.’ A ko’ina muna ganin mutane ana saurin rinjayar su, a ɗauke su bauta, ta wurin ruɗaɗɗun tunane-tunane na waɗanda suke mai da maganar Allah a banza; amma sa’ad da aka gabatar musu da gaskiya, sai su cika da rashin haƙuri da fushi. Amma gargadin manzon ga bawan Allah shi ne, ‘Ka yi tsaro a cikin kowane abu, ka jure wahalhalu, ka yi aikin mai wa’azin bishara, ka cika hidimarka sarai.’ A zamaninsa, waɗansu sun bar aikin Ubangiji. Ya rubuta, ‘Demas ya yashe ni, domin ya ƙaunaci wannan duniya ta yanzu;’ kuma, ya sāke cewa, ‘Iskandari maƙerin tagulla ya yi mini mugunta mai yawa: Ubangiji ya sāka masa gwargwadon ayyukansa: ka yi hattara da shi kai ma; gama ya

ƙwarai yi gāba da maganganunmu.””

“Annabawa da manzanni sun fuskanci irin waɗannan gwaje-gwajen na adawa da zargi, har ma da Dan Ragon Allah marar aibu an jarabce shi ta kowane fanni kamar yadda ake jarabtar mu. Ya jure wa sabawar masu zunubi a kansa.”

“Dole ne a isar da kowane gargadi na wannan lokaci da aminci; amma ‘bawan Ubangiji bai kamata ya yi husuma ba; sai dai ya kasance mai tawali’u ga kowa, ƙwararre wajen koyarwa, mai haƙuri; yana koyar da waɗanda suke ƙin gaskiya cikin tawali’u.’ Dole ne mu kiyaye kalmomin Allahnmu da matuƙar kulawa, kada a gurbata mu ta wurin ayyukan ruɗu na waɗanda suka bar bangaskiya. Dole ne mu yi tsayayya da ruhinsu da tasirinsu da irin makamin nan da Maigidanmu ya yi amfani da shi sa’ad da shugaban duhu ya kai masa hari,—‘A rubuce yake.’ Ya kamata mu koyi yin amfani da maganar Allah da hikima. Gargadin kuwa shi ne, ‘Ka yi ƙoƙari ka gabatar da kanka ga Allah abin karɓa, ma’aikaci wanda ba shi da abin kunyata, yana daidaita maganar gaskiya yadda ya kamata.’ Dole ne a yi aiki da ƙwazo da addu’a ta gaske da bangaskiya domin a fuskanci karkatacciyar kuskure ta malamai na ƙarya da masu ruɗi; gama ‘a kwanaki na ƙarshe lokuta masu haɗari za su zo. Gama mutane za su zama masu son kansu, masu kwaɗayi, masu fariya, masu girman kai, masu saɓo, marasa biyayya ga iyaye, marasa godiya, marasa tsarki, marasa ƙaunar dabi’a, masu karya alkawari, masu zargin ƙarya, marasa kamewa, masu tsanani, masu ƙin nagari, maciya amana, masu ganganci, masu tunƙaho, masu son nishaɗi fiye da son Allah; suna da siffar ibada, amma suna musun ikonta: ka kau da kai daga irin waɗannan.’ Waɗannan kalmomi suna bayyana halin mutanen da bayin Allah za su gamu da su. ‘Masu zargin ƙarya,’ ‘masu ƙin nagari,’ za su kai hari ga waɗanda suke masu aminci ga Allahnsu a wannan zamanin lalacewa. Amma jakadan Sama dole ne ya bayyana ruhin da aka nuna cikin Maigidan. Cikin tawali’u da ƙauna dole ne ya yi aiki domin ceton mutane.”

“Bulus ya ci gaba game da waɗanda suke hamayya da aikin Allah, yana kwatanta su da mutanen da suka yi yaƙi da masu aminci a zamanin Isra’ila ta dā. Ya ce: ‘To, kamar yadda Jannes da Jambres suka yi tsayayya da Musa, haka su ma waɗannan suke tsayayya da gaskiya; mutane masu lalatacciyar tunani, waɗanda aka ƙi game da bangaskiya. Amma ba za su ci gaba ba; gama za a bayyana wawancinsu ga dukan mutane, kamar yadda na wancan ma ya bayyana.’ Mun san cewa lokaci yana zuwa sa’ad da za a bayyana wautar yin yaƙi da Allah. Za mu iya iya jira cikin natsatsen haƙuri da dogara, ko ta yaya ake bata mana suna da raina mu; gama ‘babu abin da yake a boye, da ba za a bayyanar da shi ba,’ kuma waɗanda suke girmama Allah, shi kuwa zai girmama su a gaban mutane da mala’iku. Ya kamata mu yi tarayya cikin wahalhalun masu gyara. A rubuce yake cewa, ‘Zagin waɗanda suka zage ka ya fāɗo a kaina.’ Almasihu yana fahimtar baƙin cikinmu. Babu ko ɗaya daga cikinmu da aka kira ya ɗauki gicciye shi kaɗai. Mutumin wahala na Kalbari yana jin tausayin damuwarmu, kuma kamar yadda ya sha wahala sa’ad da aka gwada shi, haka kuma yana da ikon taimakon waɗanda suke cikin baƙin ciki da gwaji saboda shi. ‘I, kuma duk waɗanda za su rayu da tsoron Allah cikin Almasihu Yesu za su sha tsanantawa. Amma mugayen mutane da mayaudara za su ƙara tsananta cikin mugunta, suna ruɗarwa, kuma ana ruɗarsu. Amma ka ci gaba a cikin abubuwan da ka koyu.’” Review and Herald, Janairu 10, 1888.